PÄIVÄSTÄ TOISEEN

Ihminen on lopulta hyvin hauras. Tästä hauraasta olennosta, itsestämme, olemme velvolliset pitämään hyvää huolta. **INKERI KOPONEN TERVEENÄ TYÖSSÄ -PALSTALLA**

30.06.14

Aurinko nousee

Helsingissä kello 3.59
ja laskee kello 22.48
Oulussa kello 2.29
ja laskee kello 0.14

Päivän sana

30.6. Älä kadehdi, kun joku rikastuu, kun hän kartuttaa talonsa omaisuutta. Kuollessaan hän ei ota mukaansa mitään, hänen omaisuutensa ei seuraa häntä hautaan. Ps. 49:17–18
1.7. Jumala sanoi profeetta Sakarjalle: ”Julista kansalle nämä Herran Sebaotin sanat: ’Palatkaa minun luokseni, niin minä palaan teidän luoksenne’, sanoo Herra Sebaot.” Sak. 1:3

Nimipäiviä

Tänään maanantaina: Päiviö, Päivö
Huomenna tiistaina: Aaro, Aaron

Mietelause

Mitä tahdoinkaan?
Sanan kauneimman?
Olen rantoja vailla ja pohjaton,
ja kuin raivaan kuvain se minussa on,
sana ainoa: rakastan.
Aila Meriluoto

MERKKIPÄIVIÄ

90-VUOTIAS

Varatuomari
Venni Maunula
30.6. Hämeenlinna.
Matkoilla.

50-VUOTIAS

Toimittaja
Kaijaleena Runsten
1.7. Lähipiirissä.

Lähetä merkkipäiväilmoitus Maaseudun Tulevaisuuteen
Merkkipäiväpalstalla julkaistaan vain päivänsankarin suostumuksella lähetettyjä merkkipäivätietoja. Kirjallisesti lähetettävissä tiedoissa tulee olla merkkipäivän viettäjän nimi, ikä, merkkipäivän ajankohta, titteli, kotipaikka ja mahdollinen lyhyt maininta merkkipäivän vietosta. Valokuvaksi käy mustavalko- tai värikuva, koolla ei väliä. Palsta on maksuton. Merkkipäivätiedon tulee olla toimituksessa viimeistään viisi päivää ennen lehden ilmestymistä. Tiedot postitetaan osoitteeseen: Maaseudun Tulevaisuus, ”Merkkipäivät”, PL 440, 00101 Helsinki, tai lähetetään sähköpostilla osoitteeseen *merkkipaivat@maaseuduntulevaisuus.fi*.

TERVEENÄ TYÖSSÄ

Selviytymistarina

Ystäväni koskettaa minua kädellään kysyessäni, kuuleeko hän minua. Sama toistuu, kun tiedustelen: kuka tässä kyselee. On ihme, että hän on selviytynyt. Lähes pari vuorokautta mökin lattialla maaten, aivoverenvuodon runtelemana. Tapahtuma olisi voinut olla vieläkin kohtalokkaampi.

Ystävän omasta muistista kaikki tapahtumat ovat kadonneet. Kun läheiset viimein tajusivat, että kaikki mökillä ei ole hyvin, toimeen tartuttiin nopeasti.

Merivartiosto haki potilaan saaressa sijaitsevalta mökiltä, ambulanssi tuli rantaan ja tehtiin nopea tilannearvio. Selvisi, että ensiapua oli saatava nopeasti. Sairaalaan saapui heikkokuntoinen potilas. Tehokas ja osaava hoito pelasti paljon.

Selviytymistä tukivat niin ensiapu kuin sairaalan valmius hoitotoimenpiteisiin.

Vasta nyt, lähes kahden vuoden jälkeen, ryöpsähtää itku. Suremisen sijaan on pitänyt keskittyä taisteluun elämästä. Sitä on pitänyt suunnitella päivä kerrallaan.

Olemme kokeneet valtavaa edistymistä, mutta välillä on tullut takapakkia. Taka-askeleetkin kuuluvat tähän tautiin, kommentoi eräs lääkäri potilasta tutkaillessaan. Pelko on ollut läsnä tilanteissa, joissa ei oikein ole jaksanut edes toivoa. Ehkä itku on surua menetetystä, mutta myös iloa jäljellä olevasta.

Sairastuessa keskinäinen yhteydenpito korostuu. Välillä sanat ovat haussa, toisinaan puhe on selkeää ja kirkasta. Vaikka sanat eivät aina ole tallessa, asiat onneksi kuitenkin ovat.

Eteenpäin mennään pienin askelin, kävellään tapsutellen. Mieliala vaihtelee apeudesta ilon pilkahduksiin. Riemulla ei ole rajoja, kun pystymme nauttimaan yhteiset päiväkahvit ja naureskelemaan samanlaisille jutuille kuin ennenkin. Huumorintaju on tallessa. Se on suuri ja tärkeä voimavara.

Elämä jatkuu, sillä edelleen kalamiehet lähtevät rannasta ja palaavat saaliin kanssa, jolla ruokitaan ihmisheimon lisäksi myös kotilokin heimo. Edelleen kotilokki pesii ulkorakennuksen katolla ja opettaa ylpeänä poikasiaan lentämään. Meriharakkaemo napsii pihalta kissanmuonaa lapsilleen vietäväksi. Mies, johon lintuemotkin luottavat, istuu mökkinsä rappusilla ja miettii elämän kummia kiemuroita.

Aivoverenkiertohäiriöön sairastuu joka päivä noin 40 henkilöä. Se on sairaus, joka pysäyttää totaalisesti potilaan ja hänen perhepiirinsä. Se kumoaa elämän palikat yhdessä rysäyksessä nurin. Ne on ryhdyttävä kokoamaan uudelleen ja kokonaan uuteen järjestykseen.

Aivoverenkiertohäiriöt ovat usein sydänperäisiä, joten voimme torjua niitä pitämällä sydämen asiat kunnossa. Verenpaine, korkea kolesteroli, diabetes, lihavuus, tupakointi ja runsas alkoholin käyttö ovat riskitekijöitä. Liikunta ja terveellinen ravinto taas suojaavat sairastumiselta.

Kohtuus on hyvä sana, kun halutaan elää terveellisesti. Kohtuus pitäisi löytää syömisessä ja nautinnoissa. Myös työnteossa olisi viisasta pyrkiä kohtuuteen. Itse tiedämme parhaiten voimavaramme. Työstä irrottautuminen välillä on välttämätöntä ja omaksi parhaaksemme.

Ihminen on lopulta hyvin hauras. Tästä hauraasta olennosta, itsestämme, olemme velvolliset pitämään hyvää huolta.

INKERI KOPONEN on Melan eläkeratkaisija, eläkkeellä.

Kalastusluvat kännykkään ja kaloja narraamaan

Kesäloman aluksi on kalamiesten hyvä hoitaa kalastuslupa-asiat kuntoon. Maa- ja metsätalousministeriö myy tänä vuonna kalastuslupia myös internetissä.

Maksun voi hoitaa kännykällä. Luvat saa hankittua mobiilisti vaikka mökkilaiturilla juuri ennen kalaan lähtöä.

Ilman lupia ainoastaan onkiminen ja pilkkiminen ovat jokamiehenoikeuden nojalla sallittuja 18–64-vuotiaille.

Muutaman vuoden takaisen Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen tekemän selvityksen mukaan alle puolet vapaa-ajankalastajista maksaa kalastuksenhoitomaksun.

Perinteiseen tapaan asioivat voivat ostaa valtion kalastusluvat maa- ja metsätalousministeriön verkkokaupasta, R-kioskista tai maksaa summan suoraan ministeriön tilille.

MT

Taiteilijaystävykset vaikuttivat toisiinsa vahvasti

Helene Schjerfbeck, Maria Wiik, Helena Westermarck ja Ada Thilén olivat taiteilijaystävyksiä, jotka sekä opiskelivat että työskentelivät pitkiä aikoja yhdessä.

REIMA MÄÄTTÄNEN

Maria Wiik: La Cittadina. 1880.

KANSALLISGALLERIA/HANNU PAKARI

Helena Westermarck: Bretagnelainen maalaistalo. 1884.

GYLLENBERGIN TAIDEMUSEO

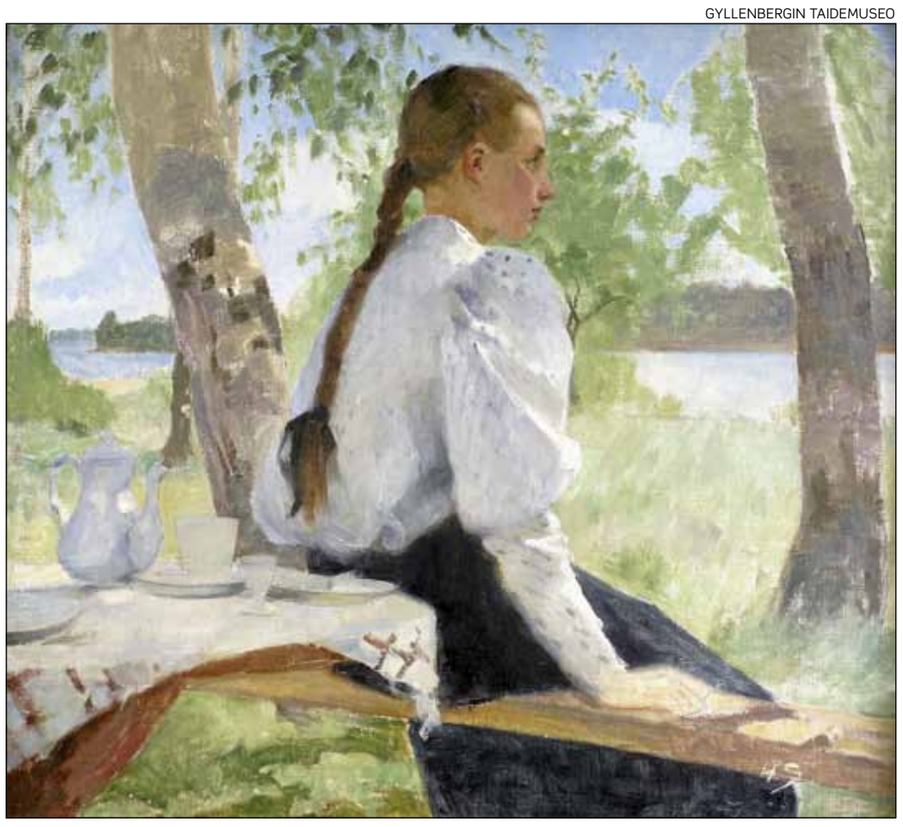

Helene Schjerfbeck: Nuori nainen koivujen alla. 1891.

REIMA MÄÄTTÄNEN

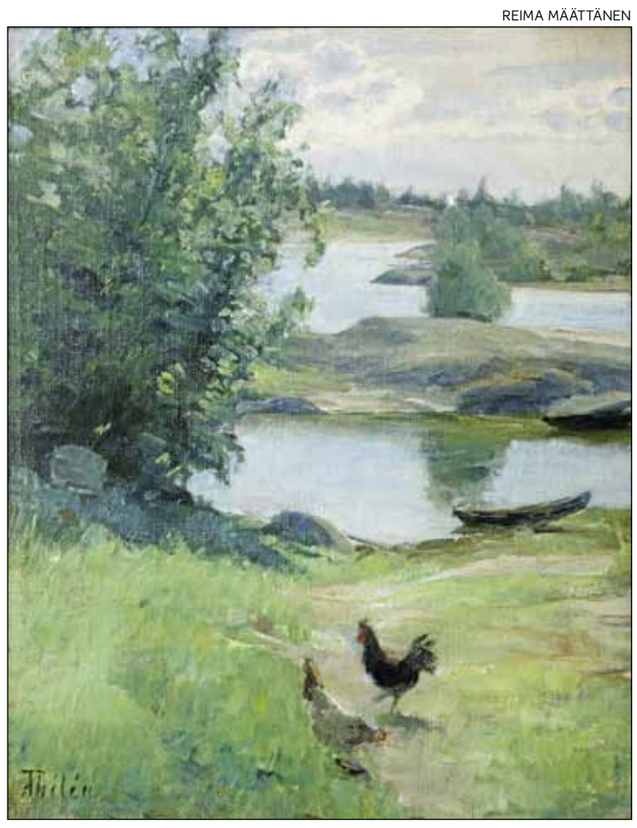

Ada Thilén: Kukko ja kana.

HÄMEENLINNA (MT)
Suomen kultakauden aikana ja sen jälkeenkin vaikuttaneet merkittävät suomalaiset naistaiteilijat **Helene Schjerfbeck**, **Maria Wiik**, **Helena Westermarck** ja **Ada Thilén** tutustuivat jo opiskeluaikoinaan.

Thiléniä lukuun ottamatta kaikki opiskelivat Helsingissä Taideyhdistyksen piirustuskoulussa ja Thilénkin myöhemmin muiden kanssa **Adolf von Beckerin** yksityisessä piirustus- ja maalausakatemiassa.

Naisia yhdistivät myös myöhemmin jatko-opiskelu Pariisissa, yhteiset ateljeet ja yhdessä tehdyt työskentelymatkat muun muassa Bretagneen ja Cornwalliin.

Kesän aikana Hämeenlinnan taidemuseo esittelee kaupungin 375-vuotisjuhlanäyttelynä neljän taiteilijan tuotantoa parinsadan teoksen verran. Teoksista noin 120 on öljymaalauksia.

”Tämä on ensimmäinen kerta, kun näiden taiteilijoiden teoksia voi vertailla. Aiheet ja maalaustavat nousevat esille”, sanoo näyttelyn kokoamiseen keskeisesti vaikuttanut taidehistorian professori emerita **Riitta Konttinen**.

”On hienoa nähdä heidät yhdessä.”

Uusi maalaustapa

Schjerfbeckin, Wiikin, Westermarckin ja Thilénin teokset edustavat suomalaisessa maalaustavassa uutta suuntausta, jossa siveltimen jälkiä ei enää maalattu peittoon.

Von Beckerin akatemiasta juontuvat naisten omaksuman ranskalaisen maalaustavan perusteet, jossa tekniikan ohella uutta oli tapa, jolla malleja katsottiin.

”Neljän taiteilijan tuotannossa tuli esille selvästi tämä maalaustapa”, Konttinen mainitsee.

”Von Beckerin oppien jälkeen naisten oli helppo siirtyä opiskelemaan Ranskaan.”

Pariisi merkitsi nelikolle paitsi tärkeätä opiskelukaupunkia myös vapaampaa elämää.

Konttisen mukaan näyttelyn ideana oli tehdä yhdessä matka neljän taiteilijan kanssa. Esillä on runsaasti teoksia, joita ei joko aiemmin tai pitkään aikaan ole nähty julkisuudessa.

”Ada Thilén on heistä tuntemattomin. Hän itse halusi olla vähän vetäytyvä”, Konttinen luonnehtii.

Thilén oli alunperin **Hjalmar Munsterhjelmin** opissa, ja sieltä on peräisin hänen kiinnostuksensa maisemamaalaukseen. Varhaisemman kauden pikkutarkkuus muuttui myöhemmin pelkistyneeseen ilmaisuun ja rohkeaan värien käyttöön.

”Hänen tuotannossaan on hienoja lapsikuvia”, Konttinen toteaa.

Thilénin maalaukset ovat jääneet hänen kuolemansa jälkeen lähes tuntemattomiksi.

Yhdessä työskentelyä

Hämeenlinnan näyttely esittelee kiinnostavia näkökulmia taiteilijoiden yhdessä työskentelystä.

Ehkä kiinnostavin taulupari tässä mielessä on Helene Schjerfbeckin ja Maria Wiikin rinnan asetetut orvokkiasetelmat. Samaan kimppuun on kummallakin tyypillinen taiteellinen otteensa, Schjerfbeckillä pelkistetympi, Wiikillä tarkempi.

> Tämä on ensimmäinen kerta, kun näiden taiteilijoiden teoksia voi vertailla. Aiheet ja maalaustavat nousevat esille.«
> **RIITTA KONTTINEN**

Yhdessä työskentely näkyy toki monella muullakin tavalla. Näyttelyn tunnuskuvaksi valikoituneen Helene Schjerfbeckin maalauksen Nuori nainen koivujen alla mallina on Ada Thilén.

Myös muut taiteilijasisaruksista ovat vuoroin olleet toinen toistensa malleina.

Riitta Konttinen huomauttaa, että tässä näyttelyssä Schjerfbeck ei dominoi niin vahvasti kuin olisi voinut kuvitella.

Erilaiset esitystavat

Taiteilijoiden esitystavoissa on eroja. Siinä missä Schjerfbeck maalaa suurikokoisia teoksia, Maria Wiik pitäytyy pienikokoisissa.

”Wiik on sanonut, ettei mikään ole niin typerää, kuin maalata pieni asia isoon kokoon”, Konttinen kertoo.

Helena Westermarckin ura taiteilijana jäi nelikosta lyhyimmäksi. Hän epäili omaa taiteilijuuttaan. Myös sairastuminen keuhkotuberkuloosiin vaikutti ja hän vaihtoi kirjoittamiseen. Siinä hän on hyödyntänyt taiteilijakautensa kokemuksia ja käyttää taiteilijatovereitaan tarinoidensa esikuvina.

Helena Westermarckin näyttelyssä olevista teoksista Silittäjättäret herätti Konttisen mukaan aikanaan suoranaisen sodan ja taiteilijaan kohdistuneen arvosteluiden ryöpyn. Aikalaisarvostelijat paheksuivat erityisesti sitä, että teoksen naiset olivat heidän mielestään rumia.

Neljän taiteilijan teokset ovat esillä Hämeenlinnassa syksyyn asti. Osa nyt Hämeenlinnassa olevista teoksista nähdään myös syksyllä Kuopion taidemuseon näyttelyssä.

Riitta Konttiselta on näyttelyn yhteydessä julkaistu neljää taiteilijaa ja heidän yhteyksiään esittelevä teos Taiteilijatoveruutta.

MAIKKI KULMALA

Taiteilijatoveruutta-näyttely
7.9. asti
Hämeenlinnan taidemuseo,
Viipurintie 2, Hämeenlinna.
Riitta Konttinen:
Taiteilijatoveruutta.
143 sivua. Siltala.

Kylämattoon kudotaan muistoja Evijärvellä

EVIJÄRVI (MT)
Särkikylän kylätapahtumassa kudotaan 5. heinäkuuta kyläläisten muistot yhteiseen kylämattoon **Martti Ylitalon** opastuksella.

Halukkaat voivat tuoda mukanaan vanhan vaatteen, johon liittyy jokin tarina. Vaate leikataan matonkuteiksi ja kudotaan raidaksi mattoon.

Tarina kirjoitetaan paperille, jonka kulmaan kiinnitetään pala kuteesta. Paperi talletetaan kylän tarinamappiin.

Kylämatossa yhdistyvät kyläläisten ilot, surut ja toiveet kuten vanhassa iskelmässä:

”Paljon vanhaa, hiukan uutta, monen muiston kirjavuutta yhteen riepumattoon kätkeytyä voi.”

Laiskana ei osaa olla

”Kutominen on niin kuin maanviljely. Siinä näkee kättensä työn tuloksen”, sanoo Martti Ylitalo.

Ylitalo on Evijärven Särkikylällä sijaitsevan sukutalonsa 14. isäntä. Kun lehmistä luovuttiin 2000-luvun alkupuolella, isännän piti keksiä jotain muuta tekemistä.

”Toisia ovia pannaan kiinni ja toisia aukeaa. Ajattelin, että jotain täytyy ruveta tekemään. En ole oppinut olemaan laiskana”, Ylitalo sanoo.

Lapsena Ylitalo oli nähnyt äidin kutovan kangaspuilla. Hän on aina pitänyt käsillä tekemisestä ja alkoi opetella mattojen kutomista. Naapurin emäntä kävi neuvomassa ja auttamassa alkuvaikeuksissa.

Kaupungin humu ei houkuta

Vähitellen Ylitalo oppi matonkudonnan niksit. Nykyisin häneltä kuluu jopa 90 metriä lointa vuodessa. Hän myös myy mattoja tilauksesta. Kaukaisimmat matot on lähetetty sukulaisille Amerikkaan.

Kutomisen lisäksi Ylitalo osaa tehdä luutia ja vastoja. Leipominenkaan ei ole vierasta.

Kotitalon vintillä on pieni kamari, jossa kangaspuut paukuttavat ympäri vuoden. Ikkunasta voi kudonnan lomassa katsella pihamaalle. Ylitalo naurahtaa, että on hyvä, ettei näe ikkunasta tielle. Eikä tarvitse seurata, ketä siellä liikkuu.

”Talvella on mukava kutoa. Täällä kerta kaikkiaan viihtyy. En kaipaa kaupungin humuun.”

Värikkäitä kuteita on siististi kerillä ja valmista mattoa on pitkä pätkä mattotukilla. Kutomisvauhti on noin 1,5 metriä päivässä.

”Minulla on isot hartiat, mutta välillä pitää käydä kävelemässä. En viitsi istua niin kauan”, hän sanoo.

MIINA RAUTIAINEN

AKI PAAVOLA

Martti Ylitalo alkoi kutoa mattoja, kun sukutilalla luovuttiin lehmistä ja isännän piti keksiä uutta tekemistä.